

บทที่ 6

การควบคุมกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่มิให้ขัด รธน.

การควบคุมมี 2 ประเภท

๑. การควบคุมเป็นรูปธรรม (Control in concreto)

๒. การควบคุมเป็นนามธรรม (Control in abstracto)

2555

1

1. การควบคุมเป็นรูปธรรม

1.1 กรณีตาม ม. 210(1) และ 212 : ศาลจะใช้ ก.ม. บังคับคดี

1.1.1 ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด

- ศาลใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาล

ทหาร

- ศาลจะใช้ ก.ม. บังคับแก่คดีนั้น

ถ้าศาลไม่ใช้ ก.ม. นั้น ก็ไม่ต้องส่ง หรือแม้คู่ความโต้แย้งแต่ไม่

เกี่ยวกับประเด็น ข้อพิพาทก็ไม่ต้องส่ง

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ 1224/2542

ฎ. 270/2543 แต่ดู ว. 3/2544

2555

2

คำสั่งคำร้องที่ 1224/2542

“...แม้จำเลยจะกล่าวอ้างด้วยว่าจำเลยเห็นว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ...แต่ประเด็นที่จำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในที่ดินพิพาท โดยขอให้พิจารณาจากกฎกระทรวงกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ ระเบียบและวิธีการเกี่ยวกับการรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน...ข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวมิได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่ใช่กรณีที่ศาลฎีกาจะต้องส่งข้อโต้แย้งของจำเลยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญ...ให้ยกคำร้องจำเลย”

2555

3

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2543

“...ผู้คัดค้านโต้แย้งว่าศาลจะนำเอามาตรา 69 และมาตรา 95 ถึง 105 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการออกหมายค้นไม่ได้ เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ...ทั้งที่รูปคดียังไม่มีปัญหาที่ศาลจะใช้บทบัญญัติมาตรา 69 และมาตรา 94 ถึง 105 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาบังคับแก่คดีประการใด จึงไม่ใช่กรณีที่ศาลต้องส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย...”

2555

4

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 3/2544

ในคดีนี้ ศาลจังหวัดชลบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องร้อง
ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกรม
ราชทัณฑ์ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่คำร้องของจำเลยที่ ๓ สมควรได้รับ
การวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญ จึงส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ
แต่ศาลรัฐธรรมนูญจำหน่ายคำร้อง เนื่องจากเห็นว่า จำเลยไม่ได้อยู่
ในประเทศไทย เพราะถูกส่งตัวกลับไปประเทศญี่ปุ่นแล้ว การ
พิจารณาคำร้องจึงไม่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อจำเลย และศาลยุติธรรม
ไม่ได้ใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ บังคับแก่คดี
....พระราชบัญญัติดังกล่าวจึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้
บังคับกับคดีตามคำร้องนี้

2555

5

- คดีนั้นยังดำเนินอยู่และยังไม่ถึงที่สุด

ในชั้นบังคับคดีก็ส่งได้ ว.34-53/2543

“...แม้คดีตามคำร้องนี้ ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว
แต่การบังคับคดีศาลยังมีอำนาจพิจารณาคดีนี้อยู่ และ
ไม่ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 286 วรรคหนึ่ง (3) ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ คำพิพากษาของศาล
อันถึงที่สุดก็มิได้ถูกกระทบกระเทือนเพราะจำเลยยังคง

2555

6

ต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษา คำร้องดังกล่าวเป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 264 แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมี
อำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้”

ถ้าคดีถึงที่สุดแล้วศาลไม่ต้องส่ง

คำสั่งคำร้องที่1201/2542

ฎ. 1004/2542

ฎ. 633/2543

ว. 5/2551

2555

7

“**บทบัญญัติแห่งกฎหมาย**นั้นต้องด้วยมาตรา 5” ต้อง
เป็นเรื่อง “เนื้อหา” (content) ของกฎหมายขัด
รัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ “กระบวนการ” (process)

ดู ว.6-7/2552 การโต้แย้งว่ากฎหมายตราโดยไม่ระบ
บทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญให้จำกัดสิทธิเสรีภาพตามมาตรา 29
(รธน. 2550) เป็นกระบวนการตรากฎหมายว่าไม่ถูกต้องตาม
รัฐธรรมนูญ ไม่อาจยกขึ้นตามมาตรา

ดู ว.6/2553 , คำสั่ง 27/2553 , 11/2554 , 31/2555

2555

8

1.1.2 ศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้ง ศาลต้องสั่งแม้ศาลเห็นว่าไม่ ขัดก็ตาม

ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับก็ได้ ถ้าหากคำโต้แย้งของคู่ความ
ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 8/2541

“...จำเลยในคดีร้องว่า การปฏิบัติหน้าที่ของศาลจังหวัด
สตูลขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ เพราะศาลไม่ดำเนินการ
ตามคำร้องของจำเลยที่ขอให้ศาลวินิจฉัยเบื้องต้นในข้อกฎหมาย
ว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่...แต่ปรากฏจากคำพิพากษาของศาล

2555

9

จังหวัดสตูลว่า...ศาลได้วินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง...แต่
จำเลยก็ไม่มีสิทธิก่อสร้างไว้ในที่พิพาท การกระทำของจำเลย
เป็นละเมิดต้องรับผิดชอบ...คำโต้แย้งของจำเลยว่าศาลจังหวัด
สตูลปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญจึงไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
ไม่เป็นสาระอันควรแก่การรับวินิจฉัย”

ข้อสังเกต

ความจริงเรื่องดังกล่าวไม่เข้าองค์ประกอบของมาตรา 264
(ปัจจุบันคือมาตรา 212) เพราะไม่ได้ร้องว่าบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายขัดรัฐธรรมนูญแต่ร้องว่าการกระทำของศาลขัด

2555

10

**รัฐธรรมนูญ ศาลที่พิจารณาคืออยู่ ต้องไม่ส่งเรื่องไปศาล
รัฐธรรมนูญเลย**

1.1.3 บทบัญญัติกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ ม. 5

- บทบัญญัติกฎหมายแห่งกฎหมาย ได้แก่

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

พระราชกำหนด

ไม่รวม “กฎ ข้อบังคับ” ที่ไม่ได้ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติ

2555

11

สิ่งที่ส่งไม่ได้ เพราะไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น

ประกาศ ปรท.(ว. 4/2542, 5/2542, 9/2542, 10/2542, 12-35/2542, 38-40/2542, 41/2542, 42-43/2542

ประกาศกระทรวงการคลัง ว. 9-10/2544

ประกาศธนาคารพาณิชย์ หรือเงินทุนหลักทรัพย์ ว. 5/2542

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว. 1/2543

คำสั่ง นรม. และจังหวัด ว. 14-15/2543

ระเบียบ กกต. ว. 25/2543

คำพิพากษาศาลชั้นต้น รธน. ว. 11/2541

คำสั่งคำร้องที่ 511-512/2541

คำสั่งคำร้องที่ 909/2541

2555

12

คำสั่งคำร้องที่ 1111/2542

ฎ. 3699-3739/2541

ฎ. 950/2542

ฎ. 1442/2543

การกระทำของพนักงานสอบสวนขัด รธน. ฎ. 3502/2542

กฎหมายขัดต่อกฎหมาย ว.16/2544

การกระทำบุคคลขัด รธน. ว. 9/2543

การขอให้ศาล รธน. ตีความเฉยๆ ทำไม่ได้ ว. 8/2543

2555

13

อำนาจในการตีความไม่ได้อยู่ที่ศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น ถ้าหากไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ หรืออำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลที่พิจารณาคดีอยู่สามารถตีความเองได้

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ 695-696/2541

“ศาลฎีกามีคำสั่งว่า ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 276 นั้น คดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลปกครองที่จะพิจารณาต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย เมื่อยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ....ประกอบกับปัจจุบันยังไม่ได้จัดตั้งศาลปกครอง จึงเป็นไปไม่ได้ที่จะส่งคดีนี้ไปให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษา ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาคดีนี้ได้ ไม่มีเหตุที่จะรอกการพิจารณาไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นใจทักไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแต่อย่างใด ให้ยกฟ้อง”

2555

14

ข้อสังเกต

คำสั่งคำร้องนี้ แสดงให้เห็นว่าศาลฎีกากำลังตีความ
มาตรา 276 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อยู่

ปัญหา

ประกาศของคณะปฏิวัติ

ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ประกาศคณะ รสช.

ดู ม. 279

2555

15

รัฐธรรมนูญ มาตรา 279 “บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อน
วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา 265 วรรคสอง ไม่ว่าจะ
เป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทาง
บริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ
คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่**ชอบด้วย
รัฐธรรมนูญนี้**และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดย**ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้**ต่อไป การยกเลิก
หรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่
ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติม
ให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับ
ชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับ
ชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 และรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พุทธศักราช 2559 ว่าเป็นการ**ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่
เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่า**การนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และ
กฎหมาย****”

2555

16

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยใน ว.30/2563 ว่า

“บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา 279 บัญญัติรองรับสถานะของประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี เมื่อรัฐธรรมนูญให้การรับรองสถานะการมีผลใช้บังคับต่อไปของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งสองฉบับดังกล่าวและยังมิได้มีการยกเลิกโดยการใช้อำนาจทางนิติบัญญัติหรืออำนาจทางบริหาร ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งสองฉบับจึงยังมีผลเป็นกฎหมายต่อไป แม้คณะรักษาความสงบแห่งชาติจะสิ้นสภาพไปแล้ว และรัฐธรรมนูญ มาตรา 210 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายซึ่งรวมถึงประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติทั้งสองฉบับด้วย”

2555

17

- ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 5

- บทบัญญัติแห่ง ก.ม. ชัดหรือแย้งต่อรธน. นี้ไม่ใช้การตราหรือ กระบวนการ (เทียบ ม.141 ม.154) ว. 26-34/2545, ว. 35-36/2544

แต่ถ้าหากรัฐธรรมนูญฉบับเก่าและฉบับปัจจุบันมีหลักการเช่นเดียวกัน ให้ถือเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะ

2555

18

วินิจฉัยได้เอง โดยศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาได้
ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น จัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันหรือไม่ ได้ทันที (ว. 3/2552,
ว.9/2552, ว. 18/2552, ว. 16/2552, ว. 13/2552, ว.
12/2552)

2.) รัฐธรรมนูญ หมายรวมทั้ง

2.1.) บทบัญญัติของ รธน.

2555

19

2.2) ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบ ประชาธิปไตย ม. 5 วรรค 2

“ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” หมายถึง
“หลัก รธน. ทั่วไป” (General principles of constitutional law)

๑. บทบัญญัติรัฐธรรมนูญหลายฉบับ
๒. บทบัญญัติที่สะท้อนอยู่หลายมาตราใน รธน.
๓. พระราชอำนาจดั้งเดิมในระบอบประชาธิปไตย

ว. 6/2543 (หน้าที่ไปเลือกตั้ง , 3/2562 ยุบพรรค ทษช)

ฎ. 562/2508, 1602-1603/2509

ฎ. 913/2536 ฯลฯ

2555

20

1.4. ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาล รธน. ในส่วนที่เกี่ยวกับ บทบัญญัตินั้น

คำวินิจฉัยศาล รธน. มีผลผูกพันองค์กรทั้งหลาย และศาล รธน. ด้วย (ม. 216) ถ้าวินิจฉัยว่า ก.ม. ขัด รธน.

ว. 38-40/2542

ว. 12-35/2542

ว. 41/2542

ว. 42-43/2542

ว. 15/2544

ฎ. 1004/2542

ปัญหา ถ้ามีคำวินิจฉัยคณะตุลาการ รธน. หรือศาลยุติธรรม 21

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญที่ 1/2553

“ผู้ร้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองตาม พรบ. กำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. 2544 แต่มาตรา 11 แห่ง พรบ.ฯ ห้ามไม่ให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้ ทั้งที่ลักษณะคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง บทบัญญัตินี้ตัดอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามรัฐธรรมนูญ จึงส่งเรื่องมาให้พิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่เคยมีคำวินิจฉัยว่ามาตรา 11 ขัดหรือแย้งกับมาตรา 276 ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยแล้วว่าบทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับมาตรา 273 ของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีหลักการอย่างเดียวกับมาตรา 276 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยแล้ว...” 22

1.1.5 ให้ศาลส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลที่ใช้กฎหมายนั้นในการพิจารณาคดีต้องส่งความเห็นไปศาลรัฐธรรมนูญ ถ้าหากมีคู่ความโต้แย้งหรือศาลเห็นเอง ในกรณีที่มีคู่ความโต้แย้ง ศาลต้องส่งทุกเรื่องไม่มีดุลพินิจลั่นกรอง แต่ศาลต้องพิจารณาคำร้องก่อนว่า ต้องด้วยเงื่อนไขของมาตรา 212 หรือไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2446/2547 และ 5240/2548)

1.1.6 ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว

1.1.7 ศาล รธน. จะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ ว. 8/2541

2555

23

คำวินิจฉัยส่วนใหญ่ ก.ม. ไม่ขัด รธน.

- ว. 9/2541 พ.ร.บ. สุขาภิบาล 2495 ม.7
- พ.ร.บ. การเลือกตั้ง ส.ท. 2482 ม.2
- ว. 12/2541 พ.ร.บ. ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2539 ม. 5
- ว. 16/2541 ปวอ. ม. 220
- ว. 5/2542 พ.ร.บ. ดอกเบี้ยให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉ. ที่ 3) 2535
- ว. 44/2542 พ.ร.บ. สุขาภิบาล 2495 ม. 10(4)
- ว. 1/2543 ปวอ. ม. 120
- ว. 2/2543 ปวอ. ม. 120

2555

24

- ว. 7/2543 พ.ร.บ. ธนาคารพาณิชย์ 2505
- ว. 34-35/2543 ปวิพ.ม. 286 วรรคหนึ่ง(1)
- ว. 9-10/2544 พรบ. แก้ไขเพิ่มเติม พรบ. ธนาคารพาณิชย์ 2541
- ว. 11/2544 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ 2522 ม.5 วรรคสอง
- ว. 14/2544 พ.ร.บ. ล้มละลาย 2483
- ว. 16/2544 พรน. แก้ไขเพิ่มเติม พรบ. การประกอบธุรกิจเงินทุนฯ 2540 ม. 67 ตี, 67 ฉ. และ พรน. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ธนาคารพาณิชย์ 2541 ม. 38 ตี, 38 ตัด

2555

25

- ว. ๒๓/๒๕๕๔ พรก. บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ม. ๑๑
- ว. ๔ - ๒๑/๒๕๕๔ พรก. บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ม.๗๔-๘๒
- ว. ๑๐-๑๑/๒๕๕๓ พรก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๔ ม. ๙ (๒) และม. ๑๑ (๑)
- ว. ๙/๒๕๕๓ พรก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๔ ม.๑๖
- ว. ๘/๒๕๕๓ พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ม. ๔๗ ตี วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบม. ๔๗ ทวิ (๒)
- ว. ๒๐ /๒๕๕๒ พรบ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ ม. ๖๕ วรรค ๓
- ว.๑๘/๒๕๕๒ พรบ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ม.๒๒ และ ๒๗
- ว. ๑๖/๒๕๕๒ ป.วิ.แพ่ง ม.๒๒๙(ค่าธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์)
- ว. ๑๓/๒๕๕๒ พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๒ ม.๔๐(๒) และ ๔๒(๒)

2555

26

- ว. ๑๐/๒๕๕๒ พรบ. วิชาปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ม.๓๐ และ พรบ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ม.๔๐
- ว. ๙/๒๕๕๒ พรบ. บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๒ ม.๒๖ ม.๒๘ และ ม. ๓๔
- ว. ๖-๗/ ๒๕๕๒ พรบ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒) ม. ๖๑(๑) ม.๖๕ ม.๙๖(๒)
- ว. ๔-๕/๒๕๕๒ ป.วิ.แพ่ง ม.๒๕๔(กรณีคุ้มครองชั่วคราว)
- ว. ๓/๒๕๕๒ พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ม. ๔๖ วรรคหนึ่ง
- ว.๒/๒๕๕๒ พรบ.ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ม. ๓๕ (๖)
- ว. ๑/๒๕๕๒ ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๒๓๔และ ๒๓๖ วรรคหนึ่ง
- ว. ๒๑-๒๗/๒๕๕๑ ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๓๐๙ ทวิ วรรคหนึ่ง(กฎหมายในชั้นบังคับคดี)

คำวินิจฉัยกรณีกฎหมายชั่วคราว

- คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๔๖** กรณีพรบ.ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ ซึ่งบัญญัติให้หญิงมีสามีต้องใช้นามสกุลสามี
- คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๖** กรณีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๙ วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้ศาลที่ได้พิจารณาคดีอาจทำคำพิพากษาได้
- คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๒** กรณีประกาศคณะปฏิวัติพ.ศ.๒๕๑๕ ฉบับที่ ๔๕ ข้อ ๓ ที่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ขายอาหารตั้งแต่เวลา๑๑.๐๐น.-๐๕.๐๐น. เว้นแต่จะได้รับอนุญาตก่อน
- คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๔๗** พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ ห้ามมิให้บุคคลใดๆทำหรือขายเชื้อสุรา ซึ่งรวมถึงแป้งข้าวหมักด้วยชั่วคราวกฎหมาย มาตรา ๔๖
- คำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๔๖** พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๑๐ (๑) กรณีเฉพาะในส่วนที่บัญญัติเรื่องผู้สมัครที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องจบปริญญาตรี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐

คำวินิจฉัยที่ 12/2555 พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 เฉพาะส่วนที่สนับสนุนความรับผิดของผู้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ขัดรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ 15/2555 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 26 เฉพาะส่วนที่กำหนดคุณสมบัติอันขัดต่อสิทธิของคนพิการในการเข้าทำงาน ขัดรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ 4/2556 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 41 ซึ่งบังคับให้จำเลยต้องถูกผูกมัดตามพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาจากการสืบพยานของโจทก์ในศาลต่างประเทศโดยไม่มีโอกาสตรวจหรือรับทราบพยานหลักฐานได้อย่างเพียงพอ ขัดรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ 5/2556 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 74 ที่เป็นการสนับสนุนความผิดของจำเลย ขัดรัฐธรรมนูญ

2555

29

1.2 การควบคุมที่เป็นรูปธรรมตาม ม.213 : การควบคุมการกระทำไม่ให้ขัดรัฐธรรมนูญ

มีที่มาจาก **umparo** ของละตินอเมริกาและ **constitutional complaint** ของเยอรมัน

มาตรา 213 “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

2555

30

พรป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ 2561
มาตรา 7 (11), มาตรา 46 – มาตรา 48

2555

31

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่จะยื่นคำร้อง

1. ผู้ยื่นคำร้องต้องถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพโดยตรง หรือได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการถูกละเมิดสิทธิ
2. การละเมิดสิทธิฯ เกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ

2555

32

3. ต้องมีใช่

(1) การกระทำของรัฐบาล (act of government)

(2) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

(3) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน

(4) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

(5) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ ม.192 (ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล)

(6) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของ กต. กศป. คณะกรรมการตุลาการศาลทหาร รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

2555

33

4. ต้องระบุงการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องโดยตรงให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำใด และละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพตนอย่างไร

2555

34

5. ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ว่าถูกละเมิด

- การกระทำนับเป็นผลมาจากบทบัญญัติแห่ง กฎหมายชั่วคราวรัฐธรรมนูญ (ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องยื่นต่อ ศาลพร้อมความเห็นภายใน 60 วันนับแต่วันรับคำร้อง และแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ 70)

ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องหรือยื่นคำร้องเกิน 60 วัน ผู้ร้องร้องโดยตรงต่อศาลได้

- การกระทำขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญก็ใช้ หลักเกณฑ์เดียวกัน

2555

35

6. ยื่นคำร้องต่อศาลภายใน 90 วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพ้น 60 วันตาม มาตรา 48

2555

36

การกระทำ “act”

1. การกระทำทางกฎหมาย (การแสดงเจตนาที่มีผลทางกฎหมาย)
 การกระทำทางนิติบัญญัติ (legislative act)
 การกระทำของรัฐบาล “act of government”
 การกระทำทางปกครอง “administrative act”
 การกระทำทางตุลาการ “jurisdictional act”
2. การกระทำทางกายภาพ “real act”

2555

37

ช่องทางควบคุม การกระทำ	มีช่องทางอื่น	ยื่นตาม ม.213
การกระทำทางนิติบัญญัติ - กฎหมาย - มติสภา	ม.210 (1) (2) ✗	✗ (ม.47 (2)) ✓
การกระทำของรัฐบาล	✗	✗ (ม.47 (1))
การกระทำทางปกครอง	✓ ศาลปกครอง	✗ (ม.47 (3) (4))
การกระทำทางตุลาการ - คำพิพากษา คำสั่ง - การออกกฎ - การบริหารฝ่ายบุคคล	✓ ✗ ✓	✗ (ม.47 (4)) ✓ ✗ (ม.47 (6))

2555

38

การกระทำ

- มติ คกก.สรรหา คกก.สิทธิมนุษยชน ว.7/2564
- มติที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดกำหนดวันเริ่มนับอายุความ ว.5/2564
- คำสั่ง มท. ที่ห้ามคนเข้าประเทศ, คำสั่ง ผบ.สตม. ไม่อนุมัติให้บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม ว. 7/2563 ศาลพิจารณาต่อไปทั้งที่ผู้ร้องได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรแล้วเพราะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (ม.39 เรื่องห้ามเนรเทศคนสัญชาติไทย)

2555

39

กฎหมาย

- ว. 4/2563 ป.อ. มาตรา 301 เรื่องห้ามทำแท้งชั่วคราวมนุษย

2555

40

2. การควบคุมที่เป็นนามธรรม

2.1 ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ ตาม ม. 231 (1)

2.1.1 สิ่งที่ต้องไปให้ตรวจสอบได้

- บทบัญญัติ ก.ม. มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย รธน. ให้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณา (รวมพระราชกำหนดด้วย)

ว. 24/2543 (ดูคำวินิจฉัยในตัวอย่างคำวินิจฉัยกรณีผู้ตรวจการแผ่นดิน)

ว. 12/2544

- กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำของบุคคลใดตาม ม. 245(2) มีปัญหาความชอบด้วย รธน. ให้เสนอเรื่องต่อศาลปกครอง

2555

41

ดู ม. 3, ม. 43 ของ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ 2542

“ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินฯ เห็นว่ากฎ หรือ การกระทำใดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองได้ ในการเสนอความเห็นดังกล่าว ผู้ตรวจการฯ มีสิทธิและหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตาม ม.42”
คือต้องดำเนินการเยียวยาตามขั้นตอนให้ครบถ้วนก่อน

2555

42

การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๓๑ (๑)

๑. ผู้เสนอเรื่อง

- ๑.๑ บุคคลเป็นผู้ร้องขอ
- ๑.๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นเอง

๒. การส่งหรือไม่เป็นดุลพินิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๖ ศาลเห็นว่า ม.๑๙๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้อำนาจผู้ร้องในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ตามม. ๑๙๘ นี้ ผู้ร้องจึงมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยหรือตีความก่อนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดของบุคคลใดตามรธน. ม.๑๙๗ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย รธน. หรือไม่ ดังนั้น ผู้ร้องมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยหรือตีความว่าลักษณะเช่นใดเป็นกรณีที่ต้องเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองแล้วแต่กรณี

2555

43

ตัวอย่างคำวินิจฉัยกรณีผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๒๓๑ (๑)

คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๑ พรบ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ม.๖ วรรคหนึ่ง พรบ. สถาบันพระปกเกล้า พ.ศ. ๒๕๔๑ ม.๘ (๑)(๒)(๓) พรบ. สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ม.๗(๓)(๕) ซึ่งกำหนดให้สมาชิกรัฐสภาสามารถดำรงตำแหน่งทางด้านการบริหารในหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อฝ่ายนิติบัญญัติด้วยกันไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๕ และ ๒๖๖

คำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๕๙ พรฎ. ยุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๙ (ในส่นการคัดเลือกตั้ง ๒ เมษายน) ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

2555

44

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๔๓(กรณีระเบียบก.ก.ต.) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๘ กรณีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ศาลเห็นว่าสำหรับคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๖ ส่วนที่ ๔ มิใช่หน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลดังเช่นที่กล่าว ดังนั้นระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ ซึ่งออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลปกครอง การพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ จึงเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ การที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวนั้นเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๙๘ วรรคหนึ่งแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอมาได้

2555

45

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๔๖ กรณีพรบ.ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ บังคับให้หญิงมีสามีใช้ชื่อสกุลสามี อันเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการใช้ชื่อสกุลของหญิงมีสามีแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงเป็นการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ขัดต่อหลักการของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๔๖ กรณีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๙๘ มาตรา ๑๙ วรรคสาม ที่บัญญัติให้ศาลจังหวัดทหารทำความเห็นส่งสำนวนคดีที่ตนมีอำนาจพิจารณาแต่ไม่มีอำนาจพิพากษาไปให้ศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพเป็นผู้ทำคำพิพากษาคดีนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๖

2555

46

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๕/๒๕๔๖ กรณีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ (๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีสัญชาติไทยแต่บิดาเป็นคนต่างด้าวไว้โดยให้ต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๖/๒๕๔๕ กรณีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๗ (๑๑) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติให้ผู้พิการทางร่างกายไม่มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

2555

47

3. การควบคุมพระราชกำหนดไม่ให้ขัดรัฐธรรมนูญ

3.1 การควบคุมเหตุแห่งการตราพระราชกำหนด (มาตรา 173)

- ก่อนสภานุมัติ
- ส.ส./ส.ว. ไม่น้อยกว่า 1/5 เข้าชื่อกันเสนอต่อประธาน
- พระราชกำหนดไม่เป็นไปตาม ม. 172 วรรคหนึ่ง

วรรค 1 การรักษาความปลอดภัยของประเทศ

ความปลอดภัยสาธารณะ

2555

48

ความมั่นคงของประเทศ

ป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

วรรค 2 การขอพิจารณาความฉุกเฉิน หรือจำเป็นรีบด่วนและกรณีพระราชกำหนดตาม ม.174 จะขอให้ศาลวินิจฉัยไม่ได้

ตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ (วินิจฉัยว่าชอบด้วยมาตรา 184)

ว. 11/2552 (พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อฟื้นฟูและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2552)

ว. 5-7/2555 (พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. 2555 และ พระราชกำหนดปรับปรุงบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2555)

2555

49

ผล : ถ้าไม่ชอบด้วย ม. 172 วรรคหนึ่ง พระราชกำหนดนั้น ไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

→ คืบคลานมิควรได้

→ อาจต้องรับผิดชอบตามลักษณะละเมิดทางปกครอง

ตัวอย่าง : ว. 1/2541 (กรณีหมายเหตุท้ายพระราชกำหนด)

2555

50

ข้อสังเกต

ถ้าหากพระราชกำหนดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะส่งตามมาตรา 173 ไม่ได้ แต่จะต้องส่งไปตามมาตรา 212, 213 หรือ 231 (1) คือ ต้องเป็นปัญหาที่จะใช้บังคับพระราชกำหนดนั้นแก่คดีใดตามมาตรา 212 แล้วศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร เห็นว่าพระราชกำหนดนั้นต้องด้วยมาตรา 5 จึงจะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

(ว. 16/2544, ว. 9-10/2544)

และถ้าหากสภาให้ความเห็นชอบในการอนุมัติ พรก. แล้วศาล หรือคู่ความจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พรก. ตราขึ้นโดยไม่ชอบด้วยมาตรา 172 ไม่ได้

2555

51

3.2 การควบคุมเนื้อหา พรก. ไม่ให้ขัดรัฐธรรมนูญ

ถ้าหาก พรก. ผ่านสภาแล้ว และมีปัญหาว่า พรก. มีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ก็อาจยกขึ้นได้อีกตามมาตรา 212, 213 โดยศาลหรือคู่ความ หรือโดยผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา 231 (1)

ตัวอย่างคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ (พรก. ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ)

ว. 32/2548, ว. 53/2548, 9/2553

2555

52